

PLANOWANIE ROZWOJU LOKALNEGO W DZIELNICY

Dobry plan prowadzi do sprawnego działania. Zasada prymatu planowania w zarządzaniu świadczy o tym, że nie ma dobrego organizowania, motywowania, koordynowania i kontroli bez dobrego planowania. Bez poprawnie przygotowanego planu funkcjonowanie każdej organizacji stanie się mniej czy bardziej zbiorem przypadkowo podejmowanych działań.

Choć opracowywanie planów na okresy dłuższe od roku nie jest w gminach obowiązkowe, tylko wyjście poza perspektywę rocznego budżetu pozwala na stworzenie rozsądnego programu rozwoju gminy. Do dokumentów programowych opisujących średnio- i długookresową politykę rozwoju jednostki terytorialnej należą strategia, wieloletni plan finansowy i wieloletni plan inwestycyjny (WPI). W warunkach ustrojowych i organizacyjnych m.st. Warszawy jako jednej wielkiej gminy (składającej się z 18 dzielnic) dokumenty te przygotowywane są z punktu widzenia rozwoju całego miasta. Miejsce poszczególnych dzielnic m.st. Warszawy jako jednostek pomocniczych jest w różnym stopniu rozwinięte w stołecznych dokumentach programowych.

Zarządy Dzielnic, aby skutecznie realizować politykę rozwoju dzielnicy, powinny – na potrzeby zarządzania dzielnicami – w uzgodnieniu z władzami Warszawy, zdefiniować funkcję swojej jednostki pomocniczej w przestrzeni Warszawy oraz znaleźć i uszczegółwić miejsce dzielnicy w strategii rozwoju Warszawy.

Mimo, że opracowywanie dokumentów programowych na okresy dłuższe od roku przez władze dzielnicy nie jest obowiązkowe (poza wnioskami WPI Warszawy), to takie narzędzia ułatwiłyby zarządzanie na poziomie lokalnym. Posiadanie dokumentów programowych zaakceptowanych przez społeczność lokalną może nadać działalności władz dzielnicy inną logikę, wskazując jej cele wykraczające poza sprawne wykonywanie bieżących zadań.

Dzielnicowe dokumenty programowe powinny być uszczegółwieniem dokumentów dotyczących Warszawy jako gminy i być z nimi spójne, określać długofalowe cele dzielnicy, jej najważniejsze kierunki rozwoju. Strategia rozwoju dzielnicy powinna być, w oparciu o dokumenty ogólno warszawskie, uzupełniona – zgodnie z zadaniami lokalnymi – o średniookresowe programy branżowe dzielnicy dotyczące:

- zaspokajania potrzeb mieszkaniowych dla osób korzystających z gminnych zasobów mieszkaniowych w dzielnicy,
- realizacji zadań dzielnicy w zakresie kultury, sportu i rekreacji,
- realizacji zadań dzielnicy w zakresie oświaty i wychowania,
- realizacji zadań dzielnicy w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia,
- promocji dzielnicy wśród mieszkańców i przedsiębiorców,
- zaspokajania potrzeb mieszkańców dzielnicy w zakresie dróg gminnych oraz kanalizacji deszczowej,
- organizacji ruchu drogowego na terenie dzielnicy,
- koncepcji organizacji przestrzeni publicznej w dzielnicy,
- koncepcji zaspokajania potrzeb mieszkańców dzielnicy w zakresie wodociągów i kanalizacji sanitarnej,
- koncepcji organizacji lokalnego transportu zbiorowego (drogowego i kolejowego) na terenie dzielnicy.

Uzgodnienie tych dokumentów z władzami stolicy umożliwi określenie źródeł finansowania oraz dostosowanie zakresów i harmonogramów zadań do możliwości finansowych Warszawy określonych w wieloletnim planie finansowym stolicy. Równie ważny jak końcowy kształt dokumentów programowych dzielnicy jest przebieg prac nad nimi. W fazie tworzenia powinny być przedmiotem społecznej dyskusji.

Dzielnica posiadająca sprecyzowane dokumenty programowe (strategia, programy branżowe) może przystąpić do opracowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Dzielnicy, obejmującego zadania inwestycyjne umożliwiające realizację programów branżowych. Okres na jaki powinien być opracowywany WPI zależy przede wszystkim od tego, jak daleko sięgają sprecyzowane zamierzenia rozwojowe dzielnicy.

Mimo ograniczeń wynikających z prognozy finansowej m.st. Warszawy, przygotowany w dzielnicy plan inwestycyjny wynikający

z przyjętych kierunków rozwoju może wykraczać poza zadania przyjmowane do realizacji w WPI Warszawy. Pozwala to mieszkańcom poznać szczegółowo zamierzenia i priorytety władz dzielnicy w dłuższej perspektywie (przekraczającej okres kadencji) i skuteczność w ich realizacji.

Dobre dokumenty programowe dzielnicy można osiągnąć tylko w drodze współpracy wszystkich radnych i zainteresowanych partnerów społecznych. Wówczas np. przy tworzeniu wniosków inwestycyjnych dzielnicy do WPI Warszawy radni i partnerzy społeczni mogliby określać kryteria i priorytety na podstawie wcześniej przygotowanych programów branżowych. Wtedy Zarząd Dzielnicy przy tak określonych założeniach powinien przygotować listę dobrze uzasadnionych inwestycji, następnie Rada Dzielnicy mogłaby ją zatwierdzać (niestety nie wszystkie dzielnice mają określone kierunki rozwoju w dokumentach programowych).

Przygotowane w dzielnicy wnioski inwestycyjne mają kluczowy wpływ na to czy konkretne zadanie inwestycyjne będzie wprowadzone przez Radę m.st. Warszawy do WPI Warszawy. Nieprawidłowe, niekompletne i nie wyczerpująco uzasadnione wnioski inwestycyjne zmniejszają szanse na umieszczenie inwestycji w WPI Warszawy. Dysponując dobrze opracowanymi dokumentami programowymi łatwiej jest władzom dzielnicy zabiegać o umieszczenie ich zadań w WPI Warszawy i odpowiednio uzasadnić spójność proponowanych inwestycji z rozwojem stolicy.

Wdrożenie wskazanych standardów zarządzania publicznego na poziomie dzielnicy jest jednym z warunków przyspieszenia rozwoju dzielnicy. Te jednostki lokalne, które tak nie działały i nie działają tracą szanse rozwoju w porównaniu do tych jednostek lokalnych, które myślą długookresowo, a nie tylko z kadencji na kadencję. Dobrze przygotowane i akceptowane społecznie lokalne dokumenty programowe nie ulegają zasadniczym zmianom po kolejnych wyborach.

Przykładem dzielnicy, która może tracić swoje szanse rozwoju w wyniku braku dokumentów programowych, jest Dzielnica Rembertów. Będąc jeszcze Gminą Warszawa-Rembertów w latach 1994-2002 nie miała strategii rozwoju. Obecnie planowanie średnio- i długookresowe, poza tworzeniem bieżących wniosków inwestycyjnych na potrzeby WPI Warszawy, nie istnieje, nie ma programów branżowych, ani nie prowadzi się nawet publicznej dyskusji o miejscu dzielnicy w strategii rozwoju Warszawy i szansach z tym związanych.

Taki stan utrudnia tworzenie WPI dzielnicy i skuteczne wnioskowanie w tym zakresie do Prezydenta i Rady m.st. Warszawy.

Można przypuszczać, że sposób wnioskowania przez dotychczasowe Zarządy Dzielnicy Rembertów od wielu lat może mieć wpływ na niski poziom budżetu inwestycyjnego w Dzielnicy Rembertów w stosunku do potrzeb. Budżety inwestycyjne innych dzielnic (w przeliczeniu na 1 mieszkańca), nawet tych nie mających takich jak Rembertów opóźnień w rozwoju infrastruktury technicznej, są znacznie większe od budżetu inwestycyjnego dzielnicy Rembertów (np. w 2007r. Rembertów może wydać na inwestycje 449,77zł/mieszk., podczas gdy odpowiednio Wesoła 1521,09zł, Wilanów 1216,05zł, Włochy 673,60zł, Ursus 666,56zł, Białołęka 583,74zł, Wawer 583,74zł).

Uważam, że mieszkańcy oczekują innych standardów zarządzania publicznego i nadrobienia opóźnień inwestycyjnych, szczególnie infrastrukturalnych. Biorąc powyższe pod uwagę, należy postawić pytanie czy władze dzielnic są przygotowane na decentralizację zadań jaką przygotowuje Prezydent m.st. Warszawy? Czy osoby rządzące w dzielnicach poradzą sobie z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb mieszkańców wykorzystując takie jak dotychczas metody zarządzania?

Arkadiusz Piotrowski
radny Dzielnicy Rembertów, Stowarzyszenie „Lepszy Rembertów”

Warszawa-Rembertów, czerwiec 2007r.